

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ABBOT ΤΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ «Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ»

Διαβάζοντας τή «Στρατιωτική ζωή ἐν Ἑλλάδι», τὸ δημοσιευμένο χειρόγραφο Ἑλληνα ὑπαξιωματικοῦ, τοῦ Ἑρρίκου Σκράδη (ἴσως ψευδώνυμο), ποῦ ἐκδόθηκε γιὰ πρώτη φορά στὴ Βραΐλα τῆς Ρουμανίας στὸ τυπογραφεῖο τοῦ Χ. Δημοπούλου στὰ 1870 καὶ τελευταῖα στὰ 1977 μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ φίλου συναδέλφου Mario Vitti, παρασύρθηκα ἄθελά μου ἀπὸ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴ φυσικότητα τοῦ ὕφους τοῦ συγγραφέα καὶ τὸν ἀκολούθησα, αἰχμάλωτος τῆς ἀφηγήσεώς του, σὲ ὅλες του τὶς περιπέτειες. Πολλὰ θὰ εἶχε βέβαια νὰ πεῖ ὁ ἱστορικός γιὰ τὴν ἀξία τοῦ ἔργου καὶ ὡς ἱστορικῆς πηγῆς ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἀλήθεια τῶν ἐπιμέρους γεγονότων, ἀλλὰ πρὸ πάντων γιὰ τὴν ἀναπαράσταση γενικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στὴν Ἑλλάδα. Πάντως κατὰ τὴν ἀνάγνωση εἶχα στὸ μυαλό μου τὴν παρατήρηση, ποῦ ἔκαμε ὁ Vitti, σὲ κεῖνο τὸ σημεῖο τῆς Εἰσαγωγῆς του, στὴ σ. θ', ὅπου ἐξετάζει ἂν ὑπάρχει σχέση ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ποῦ ἀφηγεῖται ὁ συγγραφέας καὶ ἥρωας τοῦ βιβλίου—ἐθελοντῆς ὑπαξιωματικός τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ—καὶ στὴν πραγματικότητα, «ἔστω καὶ ἂν ἔχει ἀλλάξει τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχει κάποια πιθανότητα ν' ἀναγνωριστοῦν». "Ὑστερ' ἀπ' αὐτὰ ὁ πειρασμός ἐνὸς ἀπλοῦ ἀναγνώστη τοῦ θελκτικοῦ αὐτοῦ ἀφηγήματος, ὁ ὁποῖος τυχαίνει νὰ εἶναι καὶ ἱστορικός τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, ἦταν ἐπόμενο νὰ ἐξάψει τὴ φαντασία καὶ τὴν ἐρευνητικότητά του. Ὑπάρχουν ἄραγε πυρῆνες ἀλήθειας σὲ ὀρισμένα σημεῖα μέσα στὴν ἀφήγησή του, περιστατικὰ ποῦ ἀφηγεῖται ὁ Κωνσταντινουπολίτης συγγραφέας, ὁ γαλουχημένος μὲ τὴ Μεγάλη Ἰδέα ἀπὸ τοὺς πατριῶτες δασκάλους τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς; Καὶ ὡς ποῦ φθάνει ἢ εἰλικρίνεια αὐτοῦ τοῦ νέου, ποῦ φλογισμένος ἀπὸ πατριωτισμὸ ταξιδεῦει στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ στὸν ἑλληνικὸ στρατό;

Καὶ νὰ ποῦ διαβάζοντας τὸ βιβλίον σκίρτησα ἀπὸ χαρὰ νομίζοντας πὼς κάτι βρῆκα, κάτι γνωστὸ ἀπὸ τὶς ἱστορικὲς μου ἐνασχολήσεις. Καὶ συγκεκριμένα: μέσα στὴν ἀφήγησή τοῦ ἥρωά μας ὑπάρχει ἡ «Ἱστορία τοῦ Μανώλη», ἓνα ἐπεισόδιον «παρέμβλητο», ὅπως σωστὰ τὸ χαρακτηρίζει ὁ Vitti (σ. μδ'), τὸ ὁποῖο, μολοντί ξένο, χωρὶς κανένα στενὸ δεσμὸ μὲ τὴν αὐτοβιογραφία του, ὡστόσο ἀποτελεῖ πρόκληση πρὸς ἐξιχνίαση, πρὸς ἀνεύρεση τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ ὑποστρώματος, γιὰτὶ πραγματικὰ κρύβει—ἔστω καὶ μὲ

πλαστά λίγο ή πολύ ονόματα—μιὰ ἀληθινὴ ἱστορία.

Ἡ ἱστορία αὐτὴ σκηνικὸ ἔχει τὸν μακεδονικὸ χῶρο καὶ πιὸ συγκεκριμένα τὴ Θεσσαλονίκη. Ὁ Μανόλης εἶναι ἕνας τύπος φτωχοῦ νέου, πού, ἂν καὶ ἀμόρφωτος, κατορθώνει νὰ πιαστεῖ ἀπὸ κάπου καὶ φιλοδοξεῖ ἔπειτα μὲ κάποια ἀπάτη νὰ ἀνεβεῖ στὰ ψηλότερα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ στρώματα τῆς μακεδονικῆς πρωτεύουσας. Ἀλλά, γιὰ νὰ προχωρήσουμε στὴν ἔρευνα, ἀπαραίτητο εἶναι νὰ ἐπαναλάβουμε μὲ λίγα λόγια τὴν ἱστορία του, διερευνώντας ταυτόχρονα καὶ τὶς σχέσεις τῶν διαφόρων περιστατικῶν τῆς μὲ τὴν πραγματικότητα.

Ὁ συγγραφέας τῆς «Στρατιωτικῆς ζωῆς», συνυπηρετοῦσε μὲ ἕνα συνάδελφό του, καὶ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀλύτρωτη Ἑλλάδα, τὸν Μανόλη ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη, μὲ τὸν ὁποῖο δὲν εἶχε ποτὲ τύχει ὡς τότε ν' ἀποκτήσει στενότερες σχέσεις. Ὁ Μανόλης ἐκτελοῦσε τὰ καθήκοντά του μὲ ἀκρίβεια, χωρὶς δυσφορία καὶ χωρὶς μεμψιμοιρία, ἀλλὰ ἦταν μελαγχολικὸς, ἀπέφευγε τὴ συναναστροφή μὲ τοὺς συναδέλφους του καὶ γενικὰ παρουσίαζε ἕνα ἀλλόκοτο χαρακτήρα, σὰ νὰ ἔκρυβε κάτι, ἕνα μυστικόν. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος, ὁ τόσο παράξενος καὶ σιωπηλός, ἔλυσε ὡστόσο κάποια μέρα τὴ γλώσσα του, ὅταν σὲ μιὰ μετακίνηση τῆς μονάδας του στὴν Ἀταλάντη ἔτυχε νὰ μοιραστεῖ μὲ τὸν συγγραφέα τὸ ἴδιο κατάλυμα καὶ τὸ ἴδιο γεῦμα. Τὸ καλὸ κρασί τὸν ἔκανε ν' ἀνοίξει τὴν καρδιά του στὸν συνάδελφό του. Τοῦ εἶπε λοιπὸν πὼς ὁ πατέρας τους, ὁ κύρ Γιώργης, ἦταν Καρπενησιώτης πού εἶχε ἐγκατασταθεῖ στὴ Θεσσαλονίκη, πληροφορία πού πρέπει νὰ εἶναι ἀληθινή, γιατί τὸ γεγονὸς τῆς ἐγκαταστάσεως Καρπενησιωτῶν καὶ Ἀγραφιωτῶν στὴν πόλη τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ στὰ περίχωρά της δὲν ἦταν ξένο πρὸς τὴν πραγματικότητα, ἀφοῦ στὴν περιοχὴ τῶν Ἀγράφων ἡ ληστεία ἀποτελοῦσε ἐπὶ αἰῶνες ἐνδημικὴ ἀρρώστια καὶ ἀνάγκαζε πολλοὺς κατοίκους τῆς ν' ἀποδημοῦν σὲ ἄλλα μέρη τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας¹. Ὁ κύρ Γιώργης δὲν φρόντισε νὰ μάθει γράμματα στὰ παιδιά του, 3 ἀγόρια καὶ 2 κορίτσια, ἀλλ' αὐτὰ μόνον τοὺς τὰ ἔμαθαν, ὅπως μπόρεσαν. Ἔτσι ὁ Μανόλης, πού στὰ δεκαπέντε του χρόνια ἔγινε τσιμπουκτσῆς τοῦ δεσπότη, τὰ διδάχτηκε ἀπὸ τὸν καφετζῆ του. Ὑστερα ὅμως ἀπὸ δύο χρόνια, ὅταν ἦλθε νέος δεσπότης ἀπὸ τὴ Σμίτη (ἀσφαλῶς ὁ συγγραφέας ἐννοεῖ τὴ Νικομήδεια, τουρκ. Ismit), ἔφερε ἀπ' ἐκεῖ ὄλους τοὺς δικούς του ἀνθρώπους κι ἔτσι ὁ Μανόλης βρέθηκε χωρὶς δουλειά. Τότε ἔκαμε τὴ γνωριμία ἐνὸς Ἀγγλου πού «πέσας τίς ἡξεύρει πὼς εἰς τὴν Θεσσαλονίκη» συνεργαζόταν μὲ τοὺς Ἑβραίους, ἔκα-

1. Βλ. Ἀνω νύμου, Ἱστορικὰ σημειώματα, ΔΙΕΕ 2 (1885-1886) 111-112. Βλ. καὶ Ἄπ. Ε. Βακαλοπούλου, Ἱστορία τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, Θεσσαλονίκη 1976, τ. 2, ἔκδ. Β', σ. 426, τ. 4, σ. 205. Τοῦ αὐτοῦ, Ἱστορία τῆς Μακεδονίας, 1354-1833, Θεσσαλονίκη 1969, σ. 143.

νε μιά μικρή περιουσία και πήρε γυναίκα μιά Ναουσαία, με την οποία απέκτησε δύο αγόρια, τὸν Τζάρλ και τὸν Τζάκ. Και ὅταν ὁ πατέρας του πέθανε, τοὺς ἄφησε τὴ φιλία τῶν Ἑβραίων, 6 ἀσημένια κουτάλια και μιά σκλάβα Μεσολογγίτισσα, πὸν τὴν εἶχε ἀγοράσει στὸ παζάρι τῆς Θεσσαλονίκης τὸν καιρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Μέσα ἀπὸ τὶς πληροφορίες αὐτὲς τὶς τρομερὰ ἀλλοιωμένες, δὲν δυσκολεύεται ὁ ἱστορικὸς τῆς Μακε-

Εἰκ. 1. Ὁ Barthelemy Edward Ἀββοτ

δονίας και γενικὰ τοῦ νεώτερου ἑλληνισμοῦ νὰ διακρίνει τὴ γνωστὴ οἰκογένεια τῆς Θεσσαλονίκης Abbot, με ἀρχηγὸ τὸν Barthelemy Edward Abbot (βλ. εἰκ. 1), ὁ ὁποῖος εἶχε ἔλθει στὴ Θεσσαλονίκη στὰ 1771 προερχόμενος ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη¹. Ἐκεῖ, ὅπως μᾶς λέγει ὁ Ἄγγλος περιηγητῆς Daniel Edward Clarke πὸν πέρασε ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη στὰ 1805 ἢ 1806², διατηροῦσε, ὁ μεγαλύτερος ἴσως ἀδελφός του, ἐμπορικὸ οἶκο, τὸν ὁποῖον εἶχε γνωρίσει και πολλές φορές εἶχε ἐπισκεφθεῖ. Ὁ Barthelemy,

1. Βλ. Ἀγγελικῆς Β. Μεταλλινοῦ (Τσιώμου), Παλαιὰ Θεσσαλονίκη. Εἰκονογραφημένη Θεσσαλονίκη, ἄ.ἔ., 1, σ. 170.

2. Travels in Various Countries of Europe, Asia and Africa, London 1816, Part the Second, Section the Third, σ. 346.

πρὶν ἔλθει στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀπ' ἐκεῖ στὴ Θεσσαλονίκη, εἶχε κάνει 13 χρόνια στὴ βόρεια Μ. Ἀσία, πιθανὸν σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς πόλεις τῆς περιοχῆς, ἴσως ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ ἐκεῖ εἶχε παντρευθεῖ Μικρασιάτισσα γυναίκα¹. Ἐχοντας λοιπὸν ὑπόψη μας τὰ ἀκριβῆ αὐτὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα βλέπουμε ὅτι ὁ Ἄγγλος ἔμπορος *Barthelemy Edward Abbot* δὲν ἦταν «κάποιος» ποὺ ἀπέκτησε κάποια «μικρὰν κατάστασιν» οὔτε καὶ παντρεύθηκε Ναουσαία, ἀλλὰ Μικρασιάτισσα. Ὁ *Clarke* τὸν παρουσιάζει στὰ 1805-1806 ἐπιφανῆ Εὐρωπαῖο, «*Gentleman*», ποὺ τὸν ὀνόμαζαν πατέρα τῆς *Levant Company* στὴ Θεσσαλονίκη, τῆς παγκόσμια γνωστῆς ἀγγλικῆς ἀποικιακῆς ἐταιρείας ποὺ ἔδρα εἶχε τὸ Λονδίνο. Ἐπομένως τὰ ἀναφερόμενα ὅτι ἀπέκτησε «μικρὰν κατάστασιν» ἐκμεταλλεόμενος τὴν ἐργασία τῶν Ἑβραίων φορτωτῶν καὶ ἐκφορτωτῶν, δηλαδὴ τῶν ἀχθοφόρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἀπόλυτα σωστά. Πιθανὸν ὅμως συνεργαζόμενος μὲ τὸν ἀδελφὸ του καὶ ἀντιπροσωπεύοντας τὴν *Levant Company* νὰ κέρδιζε χρήματα χρησιμοποιοῦντας τοὺς Ἑβραίους γιὰ τὸ φόρτωμα ἢ ξεφόρτωμα τῶν караβιῶν.

Ἄκόμη πιὸ ἀνακριβῆ εἶναι τὰ στοιχεῖα ποὺ δίνει ὁ *Μανόλης* γιὰ τοὺς γιοὺς τοῦ *Barthelemy*, τὸν *Τζάρλ* καὶ τὸν *Τζάκ*. Ἡ παλιὰ Σαλονικιά Ἀγγελικὴ *Μεταλλينوῦ-Τσιώμου*, ποὺ δημοσίευσε ὀρισμένες φωτογραφίες τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας *Abbot* καὶ μᾶς ἔδωσε ἰσχνὲς εἰδήσεις γιὰ τὰ μέλη τῆς, γράφει ὅτι ὁ γενάρχης τοῦ κλάδου τῆς Θεσσαλονίκης εἶχε ἓνα μόνο γιό, τὸν *Φρειδερίκο* καὶ αὐτὸς πάλι 9 ἀγόρια καὶ κορίτσια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρῶτος ἦταν ὁ *Ροβέρτος* (*Μπάμπης*) καὶ δεῦτερος ὁ *Τζῶν* (*Τζέκης*, βλ. εἰκ. 2), ποὺ τὸ ὄνομά του μοιάζει κάπως μὲ τὸ *Τζάκ* τῆς «ἱστορίας τοῦ *Μανόλη*». Σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σημεῖο ἀκριβεῖς καὶ πολὺτιμες πληροφορίες γιὰ τὴν οἰκογένεια *Abbot* μᾶς δίνει τὸ τελευταῖο δημοσιευμένο ἀπὸ τὸν *Κωνσταντῖνο Βακαλόπουλο* γαλλικὸ χειρόγραφο τοῦ *Frère Rodriguez* ποὺ ἀπὸ τὸ 1888-1942 δίδασκε γαλλικὰ στὴ Σχολὴ τῶν *Frères de la Congrégation de Saint Français De La Salle*. Ὁ συγγραφέας τοῦ χειρογράφου δὲν μιλεῖ καθόλου γιὰ τὸν *Barthelemy* οὔτε καὶ γιὰ τὸν γιό του *Φρειδερίκο*, ἀλλ' ἀρχίζει τὴν ἱστορία τῶν *Abbot* ἀπὸ τὸ 1825, ὅταν ὁ *Τζέκης*—καὶ ὄχι ὁ *Τζάρλ*—εἶχε τὴν ἰδέα νὰ κάνει τὸ ἐμπόριο τῶν βδελλῶν², ὅπως γράφει καὶ ὁ *Σκράδης*. Αὐτὸς ὁ *Τζέκης* ἢ *Τζάρλ* πῆρε στὴν ὑπηρεσία του τὸν ἀνεργο *Μανόλη*, ποὺ ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἐρωτεύεται τὴ μοναχοκόρη τοῦ προστάτη του, κλέβει τὰ διαμαντικά

1. Βλ. *Henry Holland*, *Travels in the Ionian Isles, Albania, Thessaly, Macedonia, etc., during the Years 1812 and 1813*, London 1815, σ. 312. Βλ. καὶ *Constantin A. Vachalopoulos*, *Contribution à l'histoire de la colonie européenne de Thessalonique vers la fin du XVIIIe siècle*, «*Μακεδονικά*» 12 (1972) 190-191.

2. Βλ. *Constantin A. Vachalopoulos*, ἔ.α., 12 (1972) 183 κ.έ.

της και προσπαθεῖ νά τήν πείσει νά τόν ἀκολουθήσει, ἀλλ' αὐτή δὲν ἔρχεται πρὸς συνάντησή του καὶ ἔτσι ὁ Μανόλης φεύγει στὴν Καβάλα καὶ ἀπ' ἐκεῖ ὕστερ' ἀπὸ πολλὰς περιπέτειες καταλήγει στὴ Λαμία καὶ κατατάσσεται στὸν ἑλληνικὸ στρατό, στὸν ἴδιο λόχο, ὅπου ὑπηρετοῦσε καὶ ὁ συγγραφέας. Αὐτὴ εἶναι ἡ «ἱστορία τοῦ Μανόλη» ποὺ πλέκεται παρενθετικὰ μέσα στὸ ἔργο του ὡς τὸ ἕνατο κεφάλαιο, τὸ τελευταῖο τοῦ πρώτου τόμου (σ. 100-108).

Εἰκ. 2. Ὁ Τζόν (Τζέτζης) Ἀββὸς

Ὅτι οἱ ταυτισμοὶ ποὺ ἔκανα παραπάνω εἶναι ἀκριβεῖς καὶ ἀνταποκρίνονται σὲ πραγματικὰ γεγονότα, παρὰ τὶς ἀλλοιώσεις ποὺ ἔγιναν εἴτε ἀπὸ αὐθαίρετες διαστρεβλώσεις καὶ συγκαλύψεις τοῦ Μανόλη εἴτε καὶ ἀπὸ μυθολογική διάθεση ἢ καὶ ἀπὸ ἀδυναμία τῆς μνήμης τοῦ συγγραφέα νά συγκρατήσει τὶς λεπτομέρειες ἀσήμαντων γι' αὐτὸν γεγονότων, ἐπαληθεύονται καὶ ἀπὸ μιὰ ἄλλη χαρακτηριστικὴ μαρτυρία τοῦ ἔργου, ὅπου γράφονται τὰ ἐξῆς. «Δέκα ἔτη μετὰ ταῦτα (ἀφότου δηλαδὴ ὁ Τζάρλ πήρε τὸ φερμάνι γιὰ τὴν ἄδεια τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν βδελλῶν στὴν περιοχὴ τῆς Θεσσαλονίκης) ἔκτιζε μέγαρον μαρμάρινον εἰς τὴν πόλιν (Θεσσαλονίκη), σταύλους εἰς τὴν ἐξοχὴν διὰ ἐξῆντα ἵππους καὶ ἐδάνειζεν εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν δέκα ἑκατομμύρια γρόσια» (σ. 102). Ὡστε, ἂν οἱ πληροφορίες τοῦ Μανόλη ἔχουν κάποια ἀληθοφάνεια, πρέπει νά ἀναζητήσουμε τὴν ἀρχὴ τῆς

ἱστορίας, τὴν ὑπαρξὴ τοῦ μεγάρου στὴ Θεσσαλονίκη καὶ τὴν ἐξοχικὴ του κατοικία μὲ τοὺς στάβλους σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ἐξοχές της. Πότε ὅμως ἔγιναν αὐτά; Ἐάν λάβουμε ὑπόψη τὴν πληροφορία τοῦ γαλλικοῦ χειρογράφου ὅτι ὁ Τζέκης Ἄμποτ ἄρχισε τὸ ἐμπόριο τῶν βδελλῶν στὰ 1825, τότε τὸ καλλιμάρμαρο μέγαρό του πρέπει νὰ κτίστηκε γύρω στὰ 1835 καὶ σύγχρονα ἢ ἴσως λίγο ἄργότερα ν' ἀποκτήθηκε ἡ ἀγροικία του μὲ τοὺς στάβλους της γιὰ 60 ἄλογα. Καὶ ἂν ὅλα αὐτὰ ἔχουν ἓνα πυρήνα ἀληθείας, πρέπει νὰ ἔχουν ἀφήσει ἴχνη στὴν ἱστορία τῆς Θεσσαλονίκης. Πραγματικὰ ἡ ἀνάμνηση τῶν παλιῶν αὐτῶν μεγαλείων τῆς οἰκογένειας Abbot ἔχει διασωθεῖ ζωνηρῆ στὴν προφορικὴ καὶ γραπτὴ παράδοση τῶν Θεσσαλονικέων κατοίκων. Συγκεκριμένα οἱ Ἄγγλοι περιηγητὲς Henry Holland καὶ Daniel Edward Clarke, ἀλλὰ καὶ ὁ Γάλλος πρόξενος στὴν πόλη τοῦ Θερμαϊκοῦ πρὶν καὶ μετὰ τὸ 1800 E. M. Cousinéry καὶ τέλος τὸ γαλλικὸ χειρόγραφο τοῦ Père Rodriguez μαζί καὶ ἡ νεώτερη ἐργασία τῆς Ἀγγελικῆς Β. Μεταλλينوῦ (Τσιώμου), Παλαιὰ Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη ἄ.ἔ. passim, μᾶς δίνουν πλῆθος ἀπὸ πληροφορίες, ποὺ μπορεῖ νὰ τὶς βρεῖ κανεὶς ἀναλυτικὰ δημοσιευμένες καὶ κριτικὰ ἐξελεγμένες στὴν παραπάνω μελέτη τοῦ Κωνσταντίνου Βακαλοπούλου. Ἐκτὸς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς μαθαίνουμε ὅτι ἡ περίφημη ἄλλοτε ἀγροικία τῶν Abbot σώζεται ὡς σήμερα στὴ θέση Ρετζίκι, θαυμαστὸ θέρετρο τῆς παλαιᾶς φραγκολεβαντίνικης παροικίας τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ εἶναι τῶρα κτῆμα τῶν Frères de la Congrégation de Saint Français De La Salle, ὅπου ἔχει μεταφερθεῖ καὶ ἐγκατασταθεῖ πιά μόνιμα τὸ ὁμώνυμο σχολεῖο· ἀκόμη ὅτι τὸ «μαρμάρωνον μέγαρον» τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσης διατηρεῖται στὴν ὁδὸ Φράγκων (ποῦ ἄλλοῦ;) καὶ στέγαζε ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια τὰ Γραφεῖα τοῦ ΙΚΑ (βλ. εἰκ. 3).

Ἐκτὸς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς μαθαίνουμε ὅτι ἡ περίφημη ἄλλοτε ἀγροικία τῶν Abbot σώζεται ὡς σήμερα στὴ θέση Ρετζίκι, θαυμαστὸ θέρετρο τῆς παλαιᾶς φραγκολεβαντίνικης παροικίας τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ εἶναι τῶρα κτῆμα τῶν Frères de la Congrégation de Saint Français De La Salle, ὅπου ἔχει μεταφερθεῖ καὶ ἐγκατασταθεῖ πιά μόνιμα τὸ ὁμώνυμο σχολεῖο· ἀκόμη ὅτι τὸ «μαρμάρωνον μέγαρον» τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσης διατηρεῖται στὴν ὁδὸ Φράγκων (ποῦ ἄλλοῦ;) καὶ στέγαζε ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια τὰ Γραφεῖα τοῦ ΙΚΑ (βλ. εἰκ. 3).

Ἐκτὸς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς μαθαίνουμε ὅτι ἡ περίφημη ἄλλοτε ἀγροικία τῶν Abbot σώζεται ὡς σήμερα στὴ θέση Ρετζίκι, θαυμαστὸ θέρετρο τῆς παλαιᾶς φραγκολεβαντίνικης παροικίας τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ εἶναι τῶρα κτῆμα τῶν Frères de la Congrégation de Saint Français De La Salle, ὅπου ἔχει μεταφερθεῖ καὶ ἐγκατασταθεῖ πιά μόνιμα τὸ ὁμώνυμο σχολεῖο· ἀκόμη ὅτι τὸ «μαρμάρωνον μέγαρον» τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσης διατηρεῖται στὴν ὁδὸ Φράγκων (ποῦ ἄλλοῦ;) καὶ στέγαζε ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια τὰ Γραφεῖα τοῦ ΙΚΑ (βλ. εἰκ. 3).

Ἐκτὸς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς μαθαίνουμε ὅτι ἡ περίφημη ἄλλοτε ἀγροικία τῶν Abbot σώζεται ὡς σήμερα στὴ θέση Ρετζίκι, θαυμαστὸ θέρετρο τῆς παλαιᾶς φραγκολεβαντίνικης παροικίας τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ εἶναι τῶρα κτῆμα τῶν Frères de la Congrégation de Saint Français De La Salle, ὅπου ἔχει μεταφερθεῖ καὶ ἐγκατασταθεῖ πιά μόνιμα τὸ ὁμώνυμο σχολεῖο· ἀκόμη ὅτι τὸ «μαρμάρωνον μέγαρον» τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσης διατηρεῖται στὴν ὁδὸ Φράγκων (ποῦ ἄλλοῦ;) καὶ στέγαζε ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια τὰ Γραφεῖα τοῦ ΙΚΑ (βλ. εἰκ. 3).

Ἐκτὸς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς μαθαίνουμε ὅτι ἡ περίφημη ἄλλοτε ἀγροικία τῶν Abbot σώζεται ὡς σήμερα στὴ θέση Ρετζίκι, θαυμαστὸ θέρετρο τῆς παλαιᾶς φραγκολεβαντίνικης παροικίας τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ εἶναι τῶρα κτῆμα τῶν Frères de la Congrégation de Saint Français De La Salle, ὅπου ἔχει μεταφερθεῖ καὶ ἐγκατασταθεῖ πιά μόνιμα τὸ ὁμώνυμο σχολεῖο· ἀκόμη ὅτι τὸ «μαρμάρωνον μέγαρον» τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσης διατηρεῖται στὴν ὁδὸ Φράγκων (ποῦ ἄλλοῦ;) καὶ στέγαζε ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια τὰ Γραφεῖα τοῦ ΙΚΑ (βλ. εἰκ. 3).

1. Βλ. Π. Κ. Ἐνεπεκίδης, Ἡ Θεσσαλονίκη στὰ χρόνια 1875-1912, Θεσσαλονίκη 1981, σ. 61.

λη», πού περιέχεται στή «Στρατιωτική ζωὴ ἐν Ἑλλάδι», διαπιστώνω ὅτι πράγματι ὁ συγγραφέας τῆς πρέπει νὰ γνώρισε κάποιον Θεσσαλονικέα Μανόλη ἢ ἀλλιῶς πὼς ὀνομαζόμενο καὶ ὅτι ἀπ' αὐτόν, τυχοδιωκτικὸ τύπο πὺ κατατάχθηκε στὸν ἑλληνικὸ στρατό, ἔμαθε τὴν ἱστορία του ἢ καλύτερα, ἓνα μέ-

Εἰκ. 3. Τὸ σπίτι τοῦ Τζέκη Ἀββοτ

ρος τῆς «ἱστορίας» του πὺ τὴν ἐπλεξε ἔπειτα κατὰ τρόπο μυθοπλαστικὸ στὸ βιβλίο του «Ἡ στρατιωτικὴ ζωὴ ἐν Ἑλλάδι» πὺ δημοσίευσε ἀργότερα στὰ 1870 στή Βραΐλα. Ὑπάρχουν βέβαια μέσα στὴν ἱστορία τοῦ Μανόλη καὶ πολλὲς ἄλλες λεπτομέρειες πὺ ἀφοροῦν τοὺς Αββοτ, ἀλλ' αὐτὲς ἀποτελοῦν ἄλλα ἐρωτηματικὰ γιὰ τὸν ἱστορικὸ πὺ θ' ἀσχοληθεῖ μὲ τὴ δράση τῆς οἰκογένειας αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὰ μέλη ἀνέπτυξαν σπουδαία δράση ὡς πράκτορες τῆς Levant Company στή Θεσσαλονίκη.

RÉSUMÉ

Apostolos Vacalopoulos, Quelques données historiques sur la famille Abbot de Thessalonique dans l'œuvre anonyme «La vie militaire en Grèce».

Dans cet article je m'efforce de dévoiler les vrais noms de quelques personnes, originaires de Thessalonique, qui se cachent sous d'autres noms dans un chapitre d'une autobiographie anonyme qui a paru pour la première fois le siècle passé, en 1870, sous le titre «La vie militaire en Grèce» et dernièrement en 1977 dans une édition critique de mon collègue Mario Vitti. En confrontant les détails donnés dans le chapitre mentionné avec des renseignements historiques contemporains, je démontre que les allusions faites dans cet œuvre se rapportent aux membres de la famille Abbot, établie à Thessalonique, d'origine anglaise et de rite orthodoxe.